

Київський національний університет культури і мистецтв

КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Силабус освітньої компоненти

Назва освітньої компоненти: **OSINT технології**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Спеціальність: **029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа**

Назва освітньо-професійної програми: **Інформаційна, бібліотечна та архівна справа**

Сторінка курсу в Moodle: <https://elearn.knukim.edu.ua/course/view.php?id=2023>

Сторінка компоненти в електронній бібліотеці:
<http://91.217.179.170:9100/libr/DocSearchForm>

Кількість кредитів ECTS: 4

Форма семестрового контролю: **екзамен**

Викладач: **Матвієнко Оксана Володимирівна**, доктор педагогічних наук, кандидат технічних наук, професор (лекції, підсумковий контроль, практичні)

Опис освітньої компоненти

«OSINT технології» є обов'язковою освітньою компонентою навчального плану, яка сприяє розширенню уявлень здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» про сучасні напрями розвитку документно-інформаційних наук.

Мета: освоєння теоретичних та організаційно-технологічних основ консолідації інформації та формування умінь з оцінки одержаних результатів.

Завдання: освоєння методичних підходів до створення консолідованого інформаційного продукту і набуття практичних навичок підготовки широкого спектру інформаційних продуктів.

Розвідка на основі відкритих джерел (OSINT), як інструмент інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття рішень у багатьох сферах соціальної практики, знаходиться у процесі інституціоналізації і характеризується попитом на фахівців у цій сфері. Однією з основних особливостей OSINT технологій є те, що в Україні використання цього інструменту актуалізувалось в умовах воєнної агресії РФ і є нині невід'ємним атрибутом національної безпеки України.

Теоретичною основою освітньої компоненти «OSINT технології» є система наукових знань у галузі інформаційно-аналітичної діяльності та інформаційно-

аналітичного забезпечення прийняття рішень. У предметному полі теоретико-методологічних основ викладання освітньої компоненти такі концептуальні основи сучасної аналітики як інтелектуальний аналіз даних (Data Mining), інтелектуальний аналіз тексту (Text Mining), концепція відкритих даних, конкурентна розвідка, консолідована інформація. Практична складова освітньої компоненти базується на освоєнні сучасних цифрових інструментів пошуку, аналізу та візуалізації результатів розвідки на основі відкритих джерел інформації, аналітики великих даних (Big Data Analytics), заснованих на застосуванні штучного інтелекту при добуванні військової, політичної, економічної та іншої інформації з відкритих джерел. Зазначимо актуальність навчальної компоненти у сучасних умовах та зростання попиту на фахівців, що мотивовані до OSINT-діяльності й володіють компетентностями для її здійснення.

Основні результати навчання та компетентності, відповідно стандарту вищої освіти та освітньої програми

У результаті вивчення освітньої компоненти магістранти повинні набути такі програмні компетентності:

інтегральна:

Здатність розв'язувати складні завдання та практичні проблеми у інформаційній, бібліотечній та архівній сфері або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідження та/або здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов та вимог.

загальні:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальні (фахові, предметні):

СК1. Здатність до формування ефективної системи управління інформаційною, бібліотечною та архівною діяльністю.

СК3. Здатність використовувати автоматизовані технології для вирішення практичних, управлінських, науково-дослідних і прогностичних завдань у професійній діяльності.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання (програмні результати навчання)

ПРН6. Володіти методиками бібліо- та вебметричного аналізу інформаційних потоків та масивів.

ПРН11. Застосувати законодавчі та нормативні документи, що регулюють функціонування інформаційної сфери.

ПРН12. Використовувати знання та навички щодо проведення збору даних, моделювання документно-інформаційних систем і їх ресурсів при аналізі конкурентоспроможності установи.

ПРН14. Використовувати методи проведення експертизи цінності, систематизації, обліку документів та формування архівних фондів.

Передумови вивчення освітньої компоненти

Освітня компонента «OSINT технології» базується на знаннях компонент «Методологія і організація наукових досліджень», «Інформаційно-комунікаційні технології у професійній діяльності».

Тематичний план освітньої компоненти

Розділ 1. Osint технології: теоретико-методологічні основи

- 1.1. OSINT технології: основні визначення та підходи
- 1.2. Консолідація інформації як засіб інформаційного забезпечення прийняття рішень
- 1.3. Збирання й аналіз інформації для цілей менеджменту та бізнесу: конкурентний аналіз та конкурентна розвідка
- 1.4. Джерела, стадії та процеси консолідації інформації. Інформаційний пошук: методи і технології

Розділ 2. OSINT технології: інформаційний пошук та інформаційні продукти

- 2.1. Базові та спеціальні інформаційно-аналітичні технології у консолідації інформації
- 2.2. Моніторинг конкурентного середовища
- 2.3. Відкриті джерела інформації: семантичний пошук і верифікація даних
- 2.4. Інноваційна (технологічна) розвідка по відкритих джерелах

Система та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка рівня знань здобувача з освітньої компоненти передбачає комплексне врахування результатів поточного контролю (сума накопичених балів впродовж вивчення ОК) та семестрового контролю.

Контроль якості знань здобувачів проводиться через визначення форм і методів поточного контролю з освітньої компоненти та критеріїв оцінювання знань здобувачів за кожен вид навчальної роботи (під час вивчення ОК); форм і методів семестрового контролю з освітньої компоненти та критеріїв оцінювання знань здобувачів.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти
--	-------------	---

90–100	A	заслуговує здобувач вищої освіти, який виявляє бездоганне знання сучасних OSINT-технологій (джерел, технологій пошуку та інформаційно-аналітичного опрацювання інформації), виявляє здатність до критичного осмислення проблем для здійснення розвідки за відкритими джерелами у предметній галузі та на межі галузей знань, виявляє здатність до синтезу нових ідей, зокрема у міждисциплінарних сферах і контекстах інформаційно-аналітичної діяльності; критично осмислює проблеми у галузі та на межі галузей знань, при цьому також враховується активність здобувача вищої освіти на заняттях, виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи.
84–89	B	заслуговує здобувач вищої освіти, який достатньо повно володіє знаннями про розвиток положень, концепцій та технологій, які відображають сутність OSINT-діяльності, володіє відповідними технологіями, здатний до осмислення новаторських та традиційних підходів до пошуку інформації за відкритими джерелами, обґрунтовано викладає їх з можливими окремими неточностями; при цьому також враховується його активність на заняттях, виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи.
74–83	C	заслуговує здобувач вищої освіти, який володіє знаннями щодо новітніх тенденцій у розвитку OSINT-технологій, але при висвітленні деяких питань не демонструє достатньої глибини та аргументації, допускаються неточності та незначні помилки; при цьому також враховується його активність на заняттях, виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи.
66–73	D	заслуговує здобувач вищої освіти, який відтворює значну частину сучасних технологій OSINT-діяльності, висвітлює їх основний зміст, допускає суттєві неточності та помилки; при цьому також враховується активність на заняттях, виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи.
61–65	E	заслуговує здобувач, який фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання сучасних технологій OSINT-діяльності, несистематично виконував передбачений програмою обсяг самостійної роботи й індивідуальних завдань освітньої компоненти.
21–60	FX	виставляється здобувачеві, який не продемонстрував належного рівня знань навчального матеріалу щодо розвитку теорій, концепцій, положень, які відображають роль та місце OSINT-діяльності, а також про розвиток знань у цій сфері в межах програми курсу освітньої компоненти, припустився грубих змістовних помилок, які свідчать про відсутність відповідних знань або їх поверховість; не виконав жодного самостійного та індивідуального завдання, передбаченого освітньою компонентою. Здобувач може бути допущений до повторного складання іспиту.
0–20	F	виставляється здобувачеві, який не орієнтується в сучасних концепціях та технологіях OSINT-діяльності в межах програми курсу; не виконав жодного самостійного завдання, передбаченого освітньою компонентою; не відвідав жодного заняття, а тому обов'язково зобов'язаний повторно прослухати та вивчити поданий матеріал.

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за видами поточного контролю подаються у таблиці

Система розподілу балів у межах різних видів поточного контролю

Види контролю	Максимальне значення балів
Активність на аудиторних заняттях	5
Виконання практичних робіт	8
Виконання завдань самостійної роботи	7
Написання контрольних робіт	5
Сума накопичених балів Рз	25

Кількість балів за складання екзамену

Тестування	1,5×50=75 балів
Максимальна оцінка на екзамені Пс	75 балів

Семестрова оцінка з освітньої компоненти розраховується за формулою:

$$ПО = Рз + Пс,$$

де ПО – семестрова оцінка з ОК (max=100);

Рз – сума накопичених балів за результатами вивчення ОК (max=25);

Пс – кількість балів за складання екзамену (max=75).

Семестрова оцінка з освітньої компоненти вноситься до відомості обліку успішності та індивідуального навчального плану здобувача освіти.

Технічне і програмне забезпечення

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, рубіжний, підсумковий контроль).

Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом освітньої компоненти та виконання передбачених видів освітньої діяльності: платформа Moodle.

Політика вивчення освітньої компоненти

Освітня компонента передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

За об'єктивних причин навчання може відбуватись в дистанційному (онлайн) режимі.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Завдання, які не виконані у встановлений термін, оцінюються викладачем нижчими балами.

Під час роботи над завданнями не дозволяється порушувати академічну доброчесність: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

У разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Рекомендовані джерела інформації

Публікації науково-педагогічного працівника за темою освітньої компоненти

1. Матвієнко О., Цивін М. Потенціал використання OSINT у проведенні заходів, пов'язаних з інноваційною розвідкою. Актуальні питання використання методів і засобів OSINT у роботі підрозділів захисту національної державності: Матеріали Круглого столу (31 березня 2023 р.). Київ, Національна академія Служби безпеки України, 2023. С.125-127.
2. Матвієнко О., Цивін М. Osint-технології, конкурентна розвідка та документно-інформаційна освіта. Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку: Матеріали міжнародної наукової конференції (17–18 листопада 2022 року). Харків, ХДАК, 2022. С.182-184.
3. Матвієнко О.В., Цивін М.Н. OSINT-джерела для інноваційної розвідки. Україна у світових глобалізаційних процесах: культура, економіка, суспільство: тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 25–26 берез., 2020 р. / М-во освіти і науки України; Київ. ун-т культури, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ: Вид. центр КНУКіМ, 2020. С.183-186.
4. Матвієнко О.В., Цивін М.Н. Консолідована інформація. Київ: Центр навчальної літератури, 2014. 134 с.
5. Матвієнко О.В., Цивін М.Н. Інформаційний менеджмент: Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім „Слово”.2007. 200 с. (Гриф “Рекомендовано Міністерством освіти і науки України”).
6. Матвієнко О. В. Спеціальність "Консолідована інформація" у системі інформаційної освіти України. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2008. № 1. С. 63-68.

Основна література

1. Використання інструментів та методів OSINT для отримання пошукової інформації : практичний poradnik / Зоренко Д. С., Лех Р. В., Кулик Д. О., Червяков О. І. Х.: ІПЮК для СБУ, 2023. 36 с.
2. Азарова А. О., Ляхович Л. М. Розроблення захищеного консолідованого інформаційного ресурсу засобів електронного врядування. Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. 2020. № 3. С. 81-87.
3. Бабенко Ж. В. Підготовка консолідованої інформації як напрям трансформації діяльності бібліотек. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Бібліотекознавство. Книгознавство. 2018. Вип. 5. С. 221-226.
4. Варенко В.М. Аналітика: сучасні тенденції та виклики. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2019. №1. С. 118-123.

5. Варенко В.М. Операційна (онлайн) аналітика: реалії та перспективи. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2021. №1. С. 35-41.
6. Варенко В.М. Системний аналіз інформаційних процесів: навч. посіб. Київ: Талком. 2019. 208 с.
7. Варенко В.М., Борисенко С.А. Інформаційні продукти, послуги, ринок: навч. посіб. Київ: Талком, 2021. 188 с.
8. Горбаль Н. І., Смерека Л.В., Микитин О. З. Конкурентна розвідка: сутність, значення, перспективи розвитку. Management and entrepreneurship in Ukraine: the stages of formation and problems of development. 2019. Vol. 1, numb. 2. С. 53-60.
9. Закон України “Про інформацію” (від 2 жовтня 1992 р.): №2657-ХІІ//Відомості Верховної Ради України. 1992. №48. С.650.
10. Закон України “Про Національну програму інформатизації” (від 4 лютого 1998 р.): № 74/98-ВР//Відомості Верховної Ради України. 1998. №27-28. С.181.
11. Захарченко В. І., Мельниченко Д. О. Особливості використання інструменту data mining у заходах з конкурентної розвідки. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2020. Т. 20, вип. 3. С. 101-121.
12. Ковтуненко К.В. Пар’єва О. О. Конкурентна розвідка: сутність, підходи до визначення, задачі. Економічний журнал Одеського політехнічного університету. 2020. № 1 (11). С. 120-128.
13. Колещук О. Я. Консолідація інформаційних ресурсів як системна основа стратегічного управління інноваційністю підприємств. Бізнес Інформ. - 2019. № 9. С. 328-333.
14. Копотун І. М., Падалка А. М., Кузьмічова-Кисленко Є. В. Конкурентна розвідка: навчальний посібник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 188 с.
15. Костенко Л. Симоненко Т. Консолідація бібліометричної інформації: запобігання лобізму наукометричних систем. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2019. Вип. 52. С. 330-338.
16. Кунанець Н. Липак Г., Пасічник В. Формування консолідованого інформаційного ресурсу "розумного міста": бібліотечний аспект. Бібліотечний вісник. 2017. № 2. С. 3-8.
17. Кунанець Н., Липак Г. Європейський досвід створення консолідованих інформаційних ресурсів. Бібліотечний вісник. 2016. № 6. С. 15-20
18. Ланде Д. В. Правові питання конкурентної розвідки. Інформація і право. 2020. № 2. С. 51-68.
19. Лугова Т., Раєва В. Безугла С. Гребенюк В. Перспективні напрямки досліджень консолідації інформації та документних даних. Міжнародний мультидисциплінарний науковий журнал «ЛОГОС. Мистецтво наукової думки». 2019. № 7. С. 63-68.
20. Марковець О., Паздерська Р. Консолідація інформації про діяльність учасників групи в соціальній мережі Facebook. Вісник Книжкової палати. 2019. № 6. С. 22-27.

21. Матвієнко О.В., Цивін М.Н. Консолідована інформація. Київ: Центр навчальної літератури, 2014. 134 с.
22. Чайка І. Ю. Особливості інформаційної діяльності з виробництва консолідованої інформації в Україні. Культурологічний вісник. 2019. Вип. 39(1). С. 134-140.
23. NATO Open Source Intelligence Handbook. URL: https://web.archive.org/web/20201107103435/http://www.oss.net/dynamaster/file_archive/030201/ca5fb66734f540fbb4f8f6ef759b258c/NATO%20OSINT%20Handbook%20v1.2%20-%20Jan%202002.pdf (дата звернення: 07.01.2024).

Допоміжна література

1. Пархоменко В.Д., Пархоменко О.В. Інформаційна аналітика у сфері науково-технічної діяльності: Монографія. Київ : УкрІНТЕІ, 2006. 224 с.
2. Чубукова О., Геселева В., Синенко О. Інформаційний моніторинг: навчальний посібник. Київ: КНУТД, 2011. 200 с.
3. 2019 State of Competitive Intelligence Report. URL: <https://www.masstlc.org/2019-state-of-competitive-intelligence-report/> (the date of application 21.03.2023)
4. Competitive Intelligence Defined & Explained. URL: <https://www.ciphersys.com/competitiveintelligence> (the date of application: 21.03.2023).
5. Competitive Intelligence Process and Best Practices. URL: <http://www.tektrends.net/2013/11/competitive-intelligence-process-and-best-practices/> (the date of application: 21.03.20243).
6. Competitive Intelligence. URL: <https://businessjargons.com/competitive-intelligence.html> (the date of application 21.03.2023).

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. Наукова періодика. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21CNR=20&Z21ID=
2. Беллінгкет. <https://uk.bellingcat.com> - незалежний міжнародний колектив дослідників, слідчих і громадянських журналістів, які використовують відкриті джерела та соціальні мережі для розслідування різноманітних тем
3. Molfar. <https://www.molfar.global/> - компанія, що надає послуги у галузі досліджень та аналітики: шукає інформацію про бізнеси, людей, займається захистом персональних даних, знаходить вразливості інформаційних систем, аналізує конкурентів, ринки.
4. Youtube-курс OSINT Academy. <https://speka.media/osint-yak-dokaz-togo-shho-protidiya-dezinformaciyi-je-simulyakrom-9glldp>.

Силабус затверджено
на засіданні кафедри інформаційних технологій
від 28 серпня 2023, протокол № 1.

